

Næsten, at særlig i mange Egne af Sjælland er det for meget at give Bogelærereinderne 600 Kr. Man kan indvende: ja, men saa kunne andre gaa ud til Bogestolerne, hvis disse blive saa søgte. Jeg skal dog dertil bemærke, at de nuværende eksaminerede Lærereinder have, saa vidt man kan skønne, en Utsættelse alle. — Der kan naturligvis være en enkelt Undtagelse, men Undtagelserne stadfæste jo Reglen, — og det viser sig, at der er ansat ikke mindre end 1429 ueksaminerede Lærereinder, vel sagtens, fordi de eksaminerede have været for dyre. Der er jo ingent Evidens om, at selv om vi saa denne Anstalt, ville de eksaminerede Lærereinder ikke vende sig til Bogestolen og mindst de, om hvilke der her er Tale, som have faaet den bedre Uddannelse. Mindretallet er enigt med Flertallet eller, om man vil, Flertallet med Mindretallet i, at en Bogelærereindestole ogsaa kan være god, men Flertallet kommer med en Bemærkning, som det paa en Maade har gjort mig ondt at læse, nemlig, at det saa er nødvendigt at saa en Anstalt som denne. Det forstaar jeg ikke. Jeg tror, det er en Kendsgerning, at det, der særlig er Trang til, er Uddannelse af Bogelærereinder. Jeg skal først tage Vest- og Midtsjælland og omtale, hvorledes Stillingen er der. Der- som man ikke faar Forstoler med Bogelærereinder ved, vil der blive oprettet — og der er alt oprettet for mange — flere saakaldte Embeder for en ugift med en tarvelig Løn og tarveligt Skolemateriel. Det gaar saaledes til ved disse Embeder for en ugift, at enten beholder man den paagældende, fordi han ingen anden Plads kan saa, og saa er man i Reglen daarlig tjent med at beholde ham, eller ogsaa flytter Læreren derfra hvert Øjeblik, ja, undertiden stiftes der flere Gange hvert Aar ved den Slags Skoler. Dertil kommer, at Sammenblandingen vedbliver i Klasserne, da Læreren, som er Enelærer ved Skolen, har Skolen delt i to Klasser, og i yngste Klasse gaar der stadig Børn fra 6—7 indtil 10—11 Aars Alderen, hvoraf $\frac{1}{3}$ eller $\frac{1}{4}$ ikke kan læse. Hvorledes han skal kunne være Lærer for dem, der ere naaede saa vidt, at de kunne læse, samtidig med for dem, der kun kummerlig eller slet ikke kunne læse, er en Gaade. Det er ikke at undres over, at Lærerne blive trætte, mange blive maaste ogsaa trætte under Kampen, fordi de slet ikke kunne tilfredsstille sig selv, og saaledes gaar det ogsaa i de øverste Klasser. Naar man derimod faar en Bogestole, saa behøver man ikke at oprette disse mange Eneplasser, eller Embeder for ugifte, de større kunne da gaa den længere Vej og søge til den samme Skole, saa faar man tre Klasser i Stedet

for to, ja maaste snarere 4. Ja, det gælder i de daarligere Egne, vil man saa maaste sige, men for Østsjælland og Derno have Bogelærereinderne ikke den Betydning. Men dertil vil jeg svare, at der kan man samle dem i en Skole, fordi Bejene ikke ere saa lange, og saa kan man saa den fulde Klasseinddeling i 4 Klasser og Jagfordeling med Lærere til de Fag, som de ere bedst fiklede til at undervise i. Der ville Bogelærereinderne altsaa ogsaa gøre Nytte, om end paa en noget anden Maade; noget sælles maa der blive, men Egnenes Forstellighed maa ogsaa medføre nogen Forstel. — Det, der altsaa i mine Tanker først og fremmest er nødvendigt, er at saa Seminarier til Uddannelse af Lærereinder for Forstolen og Bogestolen, det er først og fremmest paa-trængende nødvendigt. Skulde jeg sige, hvad der forekommer mig at være mest paa-trængende nødvendigt, vil jeg stille det i denne Orden: jeg mener, at det mest paa-trængende er Seminarier til Uddannelse af Bogelærereinder og dernæst større Understøttelse til Kvinder, som uddanne sig til Lærereinder i Almindelighed.

Jeg skal derefter tillade mig at gøre et Par Bemærkninger om Friseminarierne. Der er et Andragende tilføjet her som Bilag B., som forekommer mig at være overdentlig forstandigt. Det ses af Andragendet, at Kursusvæsenet, hvad man ogsaa kan se af Eksamenundersøgelserne, i høj Grad er ved at tage Overhaand. Mange unge Mennesker ville skyde Genvej, det vil sige gøre sig hurtig færdige, endogsaa paa et enkelt Aar, men Uddannelsen bliver da ogsaa derefter. Det ses, at der er mange, der tage deres Jordannelse andetsteds uden for Seminarierne, tarvelig som den er, og saa gaa de ind paa et Friseminarium det sidste Aar, hvor de selvfølgelig da ikke kunne saa en ordentlig pædagogisk Uddannelse, det er navnlig Friseminarierne, de gaa ind paa. Det var dog heldigt, at man fik den Bestemmelse fjernet, ifølge hvilken de, der havde taget Præliminæreksamen, kun behøvede at tage sidste Del af Skolelærereksamen, endog med Undtagelse af Historie. Jeg tror, at dette, som ogsaa den ærede Ordfører udtalte, noget skyldes Udvalget, i hvert Fald opmuntrede vi til at saa denne Bestemmelse fjernet. Den kongelige Anordning af 30te August 1880, ifølge hvilken Præliminæreksamen gjaldt for første Del af Skolelærereksamen, endda med Tillæg af Historie, førte til, at man meget ofte fik de Præliminærer til at blive Skolelærere, som ikke saa nogen anden Udvej til at komme frem. Men det er ikke nogen heldig Jordannelse for at blive Skolelærer eller